

Pozsony, 1969. december 16. Az Új Szó tudósítása a Csemadok KB december 14–15-i üléséről, amely az elfogadott nemzetiségi alkotmánytörvény értékelésével és megvalósításának lehetőségeivel foglalkozott, s 1969 márciusára halasztotta a rendkívüli országos közgyűlés megtartását.

Ülésezett a CSEMADOK Központi Bizottsága
LEGYÜNK ALKOTÓI A POLITIKAI ÉS A TÁRSADALMI ÉLETNEK

(*T u d ó s í t ó n k t ő l*) – Szombaton és vasárnap Bratislavában ülést tartott a CSEMADOK Központi Bizottsága. Az ülés napirendjén a CSKP Központi Bizottsága novemberi plénumán³²⁴ elfogadott javaslatból a CSEMADOK-ra háruló feladatok, a helyi szervezetek és járási küldöttválasztó közgyűlések lefolyásáról szóló beszámoló és a programtervezethez beérkezett észrevételek ismertetése, illetve a CSEMADOK március 12-i állásfoglalása alapján végzett munkáról szóló beszámoló szerepelt.

Az első napirendi ponthoz Dobos László, a CSEMADOK országos elnöke tartott beszámolót, a másodikhoz Varga Sándor titkár, a harmadikhoz pedig dr. Szabó Rezső vezető titkár. A küldöttválasztó közgyűlésekről szóló beszámoló kiemelte, hogy a szervezetek problémáin kívül behatóan foglalkoztak a nemzetiségi kérdés megoldásával. A helyi szervezetek és járási konferenciák egyöntetű támogatásukról biztosították a CSEMADOK Központi Bizottságát. Megtudhattuk továbbá azt is, hogy a CSEMADOK programtervezete kedvező visszhangra talált, s támogatják a szervezeti élet korszerűsítésére tett törekvéseket.

A Központi Bizottság tagjai érdeklődéssel hallgatták meg Dobos László beszámolóját, aki a CSKP KB novemberi ülése határozatai alapján a CSEMADOK-ra háruló feladatokat elemezte. Ennek kapcsán szólt a nemzetiségi törvény elfogadásáról is.

„Hosszú hónapok küzdelme, várakozása, időt és erőt őrölt vitái után eredményekről is szólhatunk... Október végén jóváhagyták a nemzetiségekről szóló alkotmánytörvényt. Igaz, elképzeléseinkhez képest kompromisszum, és jelentős tételeiben is kompromisszum az elfogadott törvény – mondotta Dobos László, majd így folytatta: Ennek ellenére azonban eredmény, olyan vívmány, amely minőségileg és történelmileg magasabb szintű társadalmi kibontakozás alapjául szolgálhat.”

A továbbiakban kiemelte, hogy az elkövetkezendő hónapok szívós munkája alapján telítődhet csak a törvény étellel. Ugyanakkor bírálólólag szólt arról, hogy a törvény realizálása – saját hibánkon kívül – lelassult. Hangsúlyozta, szükség van arra, hogy a közvélemény továbbra is érdeklődéssel kísérje a kérdés megoldását, a sajtó pedig rendszeresen tájékoztassa a közvéleményt az ügy alakulásáról. Elismeréssel szólt az SZNT Nemzetiségi Bizottsága megalakulásáról, bár az eredeti elképzelés nem vegyes bizottsággal, hanem a nemzetiségeket képviselő testülettel számolt. Az SZNT Nemzetiségi Titkársága is megkezdte november elején tevékenységét, és munkájának már azóta is kimutatható nyomai vannak.

324 A CSKP KB-nak a pártvezetésen belüli szovjetbarát irányzat tényérését hozó 1968. november 14–17-i ülése meghirdette a „normalizáció” programját, elhatárolódott a január utáni politika „negatív elemektől”, s határozatban mondta ki a „szocialistaellenes erők” leleplezésének szükségességét.

Az elmúlt hónapok történéseit elemezve szolt többek között az ifjúsági szervezet kérdéséről. „December 7-én megalakult a Magyar Ifjúsági Szövetség – mondotta. – Annak ellenére, hogy a CSISZ Szlovákiai Központi Bizottsága ezt nem hajlandó elismerni, számunkra pozitívum és gyarapodás. Támogatjuk és támogatjuk a magyar ifjúság szervezetét és annak munkáját. Véleményünk ma is az, mint tavasszal volt: egy ilyen szervezet szükséges és megokolt. Megalakulása közéletünk erősödésének, demokratikus szellemének a jele. Egyéni véleményem, de úgy hiszem sokunk meggyőződése, hogy a nemzetek és nemzetiségek egységét ma már magasabb szervezeti formákban kell kifejezésre juttatnunk.”

A belpolitikai helyzetről szólva kiemelt a CSKP Központi Bizottsága novemberi ülésének jelentőségét. „Ez a határozat augusztus óta az első kísérlet, amely próbálja felmérni a párt és társadalmunk belső helyzetét... Objektivitását abban látom, hogy elemezte a társadalmunkban lejátszódott folyamatokat, összefüggéseket, kihatásokat. E határozat módszereiben s következtetéseiben számunkra is megnyugtató: elemez, bírál és józan következtetésekhez jut. S ami talán a legfontosabb: egyértelműen leszögezi, hogy a CSKP nem akar, nem térhet vissza a január előtti időszak viszonyaihoz és módszereihez.

Számunkra ebből – mondotta a továbbiakban – kettős feladat következik. Először is, hogy mondjunk véleményt, vitassuk meg e határozat lényeges tételeit; másodsor: próbáljuk körvonalazni a csehszlovákiai magyar politikai magatartás jegyeit.”

A január utáni megújhodásról szólva hangsúlyozta: „a demokratizálódásért folytatott küzdelem gyakorlata más volt, lényegesen eltért a cseh és szlovák politikai élet gyakorlatától. Hónapokig védekezésre, magyarázkodásra kényszerültünk, emberi és nemzeti jogainkat védtük”. Az új helyzetből eredő legfőbb feladatként jelölte meg: megfogalmazni internacionalizmusunkat, konkrét internacionalizmusunkat, s kialakítani a saját politikai arculatunkat.

Dr. Szabó Rezső beszámolója a CSEMADOK KB 1968. március 12-én elfogadott állásfoglalásból eredő feladatok teljesítéséről adott számot. Hangsúlyozta, a CSEMADOK javaslata a nemzetiségi kérdés megoldására a dél-szlovákiai magyarság túlnyomó többségének véleményévé és javaslatává vált. Leszögezte: „Az állásfoglalás egyes szlovák körök tudatos félremagyarázása alapján Dél-Szlovákiában a nacionalizmus hullámaint kavarta fel. Annak ellenére, hogy egyes szervek és szervezetek túlzott követelése, vagy pontatlan megfogalmazásai a rosszhiszemű félremagyarázásoknak tápot adtak, meg kell állapítanunk, hogy Csehszlovákia magyarsága politikai érettségről, higgadtságról, a párt és a köztársaság iránti hűségről tett tanúbizonyságot ennek az akciónak a során, de különösen a CSEMADOK ellen folytatott hecckampány idején.”

A nemzetiségi képviselettel kapcsolatban dr. Szabó Rezső megállapította, hogy az alkotmánytörvény a többi nemzetiség kérése alapján az arányos (pomerné) helyett a megfelelő (primerané) képviselet elvét rögzíti, ugyanakkor a végrehajtó szervezetben való arányos részvétel elvét törvényben nem rögzítette. A társadalmi szervezetek nemzetiségi osztályának megalakulását eddig nem szorgalmazták, mivel augusztusig olyan kilátások voltak, hogy e szervezeteken belül szekciók alakulnak. Jelenleg ez a kérdés holtponton van. A beszámoló leszögezi: az alkotmánytörvény életbe lépése határozott pozitívum, bár az elért eredmények távolról sem tekinthetők végleges megoldási formának. „Azonban jó kiindulási alap a nemzetiségek teljes politikai, gazdasági és kulturális egyenlősége biztosításához.”

*

Az egyes beszámolókat követő vitában a felszólalók kifejtették nézetüket az időszerről problémákkal kapcsolatban. Hangsúlyozták a nemzetiségi kérdés következetes meg-

oldása szükségességét, s a nemzetiségi oktatásügy és kulturális élet teendőinek feltérképezését. Többen bírálólág szóltak egyes képviselők magatartásáról, akik a nemzeti jogok rendezését hátráltatják.

A kétnapos ülés befejezéseként Nyilatkozatot fogadtak el a nemzetiségi kérdés rendezésével kapcsolatban,³²⁵ s határozatot a szervezet további munkáját illetően.

A határozat leszögezi: „A CSEMADOK KB-ja a magadénak vallja a CSKP és az SZLKP KB novemberi ülésének határozatait, s úgy tekint ezekre, mint a nézeteket és álláspon-tokat egyesítő dokumentumokra.” A KB feladatul adja a CSEMADOK-szervezeteknek, hogy munkájukban e határozatokból induljanak ki s támogassák a konszolidációs folya-mat meggyorsítását. „A CSEMADOK KB szükségesnek tartja hangsúlyozni – hangzik a határozat –, hogy továbbra is minden erejével támogatja a január utáni politikai és tár-sadalmi fejlődés pozitív vonásait.”

A CSEMADOK KB elfogadta az elnökség javaslatát, hogy az országos közgyűlést 1969 márciusára halassza. Ugyanakkor jóváhagyta a CSEMADOK dísztagságáról szóló statútumot is. A határozat támogatásáról biztosítja a közelmúltban megalakult Magyar Ifjúsági Szövetséget. Ugyanakkor javasolja a képzőművészeknek, zeneművészeknek és pedagógusoknak, hogy „úgy, mint az írók és újságírók, alakítsanak szövetségük kere-tén belül magyar tagozatot”. Befejezésül a határozat visszautasít „minden olyan törek-vést, amelyek a nemzetiségi részlettörvények tartalmában tagadni akarnák az elfoga-dott alkotmánytörvény szellemét”.

Az ülés – Dobos László zárszavával – tegnap a déli órákban ért véget.

-dz-

Új Szó, 1968. december 16. 1–2. p.

81

Pozsony, 1968. december 24. Az Új Ifjúság szerkesztőségi cikke a Magyar Ifjúsági Szö-vetség megalakulásáról.

KIKIÁLTOTTÁK A MAGYAR IFJÚSÁGI SZÖVETSÉGET

1968. december 7-én a csehszlovákiai magyar fiatalok második országos konferen-ciájának küldöttei kikiáltották a MAGYAR IFJÚSÁGI SZÖVETSÉGET.

Tették ezt jogok, követelmények alapján, százharminchárom magyar ifjúsági klub több mint tízezer hivatalosan regisztrált tagjának érdekében, az öt esztendeje fennálló és az idei áprilisi konferencia után országos méretűvé szélesedett klubmozgalom mun-kájával és eredményeivel alátámasztva.

A csehszlovákiai magyar fiatalok sorsát, szervezeti életének arcélét csakis a cseh-szlovákiai magyar fiatalok határozhatják meg, – természetesen a Csehszlovák Kommu-

³²⁵ Lásd a 79. sz. dokumentumot.